

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní JUDr. Alenou Hockou v právní věci žalobkyně: **V. M.**, bytem T., proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5 (dále jen **ČSSZ**), v řízení o žalobě ze dne 2.4.2014 proti rozhodnutí žalované ze dne 26.3.2014 č.j. X o přeplatek na starobním důchodu,

t a k t o :

- I. **Rozhodnutí žalované ze dne 26.3.2014 č.j. X a jemu předcházející rozhodnutí č.j. X ze dne 12.3.2014 se z r u š u j í pro vady řízení a věc se v r a c í žalované k dalšímu řízení.**
- II. **Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Včasnou žalobou ze dne 2.4.2014 doručenou zdejšímu soudu prostřednictvím žalované, kterou k výzvě soudu doplnila, se žalobkyně domáhá přezkoumání *napadeného rozhodnutí žalované ze dne 26.3.2014*, protože s ním nesouhlasí, neboť její dispoziční právo k účtu bylo zrušeno dnem úmrtí zemřelého pana F. H., tj. dne 2.7.2013, což jí bylo sděleno peněžním ústavem (ČSOB – Poštovní spořitelna), kde je účet veden, přičemž dispoziční právo měla pouze pro případ nemoci jmenovaného, který nebyl ani příbuzný, a za celou dobu s účtem nemanipulovala, neboť to nebylo potřeba a nebyla k tomu vyzvána, navíc neměla vydánu platební kartu ani ji neměla k dispozici, ale v den úmrtí byl uskutečněn výběr (údajně 5.000,-Kč) platební kartou majitele účtu; důchod byl na účet připsán 20.7.2013, tedy 18 dnů poté, co jí bylo zrušeno dispoziční právo; neví ani, jaké stálé příkazy z účtu odešly, zřejmě nájemné; o úmrtí jmenovaného se dozvěděla až půl roku poté od jeho kamaráda. Rovněž podotkla, že sestra jmenovaného i jeho dcera se zřejmě dědictví vzdaly, když dědické řízení proběhlo u notářky JUDr. A. K. v Plzni, která ani nevěděla, že pan H. vlastnil nějaký účet. Závěrem žalobkyně požadovala zrušení napadeného i jemu předcházejícího rozhodnutí ze dne 12.3.2014 a vrácení věci žalované; kromě kopií uvedených rozhodnutí žalované připojila na podporu svých tvrzení i kopii sdělení ČSOB a.s. ze dne 22.5.2014.

Připojená kopie sdělení ČSOB, a.s., Reklamace služeb, ERA a Poštovní spořitelna, ze dne 22.5.2014 adresovaná žalobkyni obsahuje sdělení, že z provedeného šetření vyplývá, že

ji majitel účtu udělil plnou moc k nakládání s peněžními prostředky na uvedeném účtu, která však dnem úmrtí zanikla a z historie účtu je patrné, že dne 2.7.2013 byl z účtu uskutečněn výběr platební kartou majitele účtu; výběry platební kartou z bankomatu lze uskutečnit po potvrzení PIN kódem, který je majiteli účtu zasílán jako doporučená zásilka do vlastních rukou, z čehož vyplývá, že PIN musel být majitelem účtu vyzrazen další osobě. U výběrů z bankomatu a plateb u obchodníků nemá banka k dispozici jiné identifikační údaje než číslo platební karty a potvrzení PIN kódem. Z tohoto důvodu banka potvrzení, že s peněžními prostředky na účtu od data úmrtí nemanipulovala, nemůže vydat.

Z kopie rozhodnutí žalované ze dne 26.3.2014 č.j. X vyplývá, že jím byly zamítnuty námitky žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí ČSSZ č.j. X ze dne 12.3.2014, kterým byla žalobkyni podle § 64 odst. 5 věty první zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen **zákon**), uložena povinnost vrátit přeplatek na starobním důchodu ve výši 2.251 Kč, který vznikl za období od 22.7.2013 – 21.8.2013, a to do 8 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí. V odůvodnění rozhodnutí ze dne 26.3.2014 žalovaná zdůraznila, že vyplácela oprávněnému F. H. každého 22. dne v měsíci starobní důchod na účet č. X vedený u ČSOB, a.s., k němuž měla žalobkyně dle sdělení ČSOB, a.s. ze dne 16.9.2013 ke dni úmrtí oprávněného dispoziční právo, přičemž na uvedený účet však byla ještě dne 19.7.2013 připsána částka ve výši 10.317 Kč, ačkoli s ohledem na datum úmrtí oprávněného mu tato výplata dávky již nenáležela, v důsledku toho na dávce vznikl přeplatek ve výši 10.317 Kč. ČSSZ požádala ČSOB, a.s. o vrácení výše uvedené částky, ta však z požadované částky vrátila pouze 8.066 Kč s odůvodněním, že na účtu nejsou dostatečné finanční prostředky, na dávce tedy ČSSZ eviduje zbývajících část přeplatku ve výši 2.251 Kč (10.317 Kč - 8.066 Kč). S odkazem na citovaný § 64 odst. 5 zákona žalovaná konstatovala, že z něho vyplývá právní povinnost žalobkyně vrátit přeplatek na dávce důchodového pojištění, i pokud nezpůsobila vznik tohoto přeplatku, a přestože finanční prostředky nepoužila pro svoji potřebu, neboť je postačující, že měla dispoziční právo k účtu oprávněného. Povinnost vrátit přeplatek na dávce důchodového pojištění je dána přímo ze zákona, tj. nejde o dluh zemřelého, a výsledek dědického řízení nemá na tuto povinnost žádný vliv; dluh zemřelého, který by se vypořádal v rámci dědictví, by se tento přeplatek s ohledem na § 64 odst. 5 zákona stal pouze v případě, že by nebylo žádných osob v tomto ustanovení uvedených, proto nebylo možno námitkám žalobkyně vyhovět.

Žalovaná ve svém vyjádření při zaslání žaloby dne 17.4.2014 závěrem navrhla zamítnutí žaloby a potvrzení napadeného rozhodnutí, neboť vrácení částky 2.251 Kč dle § 64 odst. 5 zákona požadují od žalobkyně právem, jelikož dle potvrzení peněžního ústavu ze dne 12.9.2013 měla po úmrtí majitele účtu dispoziční právo pouze žalobkyně (z výpisu předmětného účtu je patrné, že po úmrtí majitele účtu nebyly z něho prováděny žádné výběry, hrazeny byly pouze trvalé příkazy). Z připojeného dávkového spisu vedeného žalovanou ohledně zemřelého F. H., r.č. X, vyplývá, že dle sdělení ČSOB, a.s. ze dne 12.9.2013 dispoziční právo k účtu kromě majitelky účtu (F. H.) paní V. M., tj. žalobkyně.

Žalovaná dne 27.5.2014 po doručení doplnění žaloby ze dne 30.5. i 9.6.2014 sdělila, že při vydání napadeného rozhodnutí ze dne 26.3.2014 vycházela z potvrzení peněžního ústavu ze dne 12.9.2013, dle něhož žalobkyně měla dispoziční právo k účtu zemřelého pana F. H. Jestliže peněžní ústav nevrátí žalované důchod poukázaný na účet po úmrtí jeho majitele z důvodu nedostatku finančních prostředků na účtu, ukládá tuto povinnost zákon v § 64 odst. 5 osobě, která má právo disponovat s peněžními prostředky na účtu oprávněného

zemřelého. Jde o povinnost objektivní, bez ohledu na to, zda tato osoba s finančními prostředky na předmětném účtu skutečně disponovala, či nikoliv. Peněžní ústav v potvrzení ze dne 12.9.2013 neuvedl, že dispoziční právo žalobkyně zaniklo dnem úmrtí majitele účtu, proto žalovaná uložila žalobkyni povinnost vrátit částku 2.251 Kč, když peněžní ústav z nenáležející důchodové splátky ve výši 10.317 Kč vrátil pouze 8.066 Kč. Pokud dispoziční právo žalobkyně k předmětnému účtu zemřelého zaniklo dnem úmrtí majitele tohoto účtu, jak žalobkyně soudu dokládá potvrzením banky ze dne 22.5.2014, nevztahuje se na ni ustanovení § 64 odst. 5 citovaného zákona, proto je napadené rozhodnutí nezákonné. Závěrem žalovaná navrhl, aby soud její rozhodnutí zrušil a věc jí vrátil s přihlédnutím k potvrzení banky ze dne 22.5.2014.

Dle § 64 odst. 5 zákona má-li právo disponovat s peněžními prostředky na účtu oprávněného jiná osoba než oprávněný, je tato jiná osoba povinna vrátit plátcí důchodu splátky důchodu oprávněného, které byly připsány na takový účet po dni, za který náležela poslední výplata důchodu zemřelého oprávněného. Není-li takové osoby, jsou povinny plátcí důchodu vrátit tyto splátky důchodu postupně manžel (manželka), pokud mu (jí) po zemřelém oprávněném vznikl nárok na vdovecký (vdovský) důchod, a dále děti a rodiče, jestliže žili s oprávněným v době jeho smrti v domácnosti; nelze-li takto vrátit tyto splátky důchodu, považují se tyto splátky důchodu za dluh oprávněného, který se vypořádá v rámci dědictví.

Dle § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb. v platném znění (soudní řád správní, dále jen *s.ř.s.*), soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy. Ve věcech důchodového pojištění *rozhoduje specializovaný samosoudce*, který má práva a povinnosti předsedy senátu (§ 31 odst. 2, 3 s.ř.s.).

Podle § 76 odst. 1 písm. b), c) s.ř.s. *soud zruší napadené rozhodnutí pro vady řízení bez jednání rozsudkem proto, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisy nebo v nich nemá oporu anebo vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění a pro podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, mohlo-li mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.*

Dle § 78 odst. 1 věta první, odst. 3, 4 a 5 s.ř.s. je-li žaloba důvodná, soud zruší napadené rozhodnutí pro nezákonnost nebo pro vady řízení. Zrušuje-li soud rozhodnutí, podle okolností může zrušit i rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně, které mu předcházelo a soud přihlíží ve vztahu k žalobním bodům na rozhodnutí uvedených správních orgánů jako na jeden celek. Zruší-li soud rozhodnutí, vysloví současně, že se věc vrací k dalšímu řízení žalovanému, a právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán. Podle § 75 odst. 1 s.ř.s. je *pro soud rozhodující skutkový a právní stav*, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a je povinen přezkoumat napadený výrok v mezích žalobních bodů uvedených v žalobě (§ 75 odst. 2 věta první s.ř.s.).

Žalobkyně se podanou žalobou domáhá zrušení napadeného rozhodnutí ze dne 26.3.2014 i předcházejícího rozhodnutí ze dne 12.3.2014 z důvodů v ní uvedených. S ohledem na shora uvedené především soud zjistil, že žalovaná se před vydáním rozhodnutí vůbec

nezabývala tím, zda dispozice žalobkyně k účtu zemřelého F. H. trvala i po jeho úmrtí, k němuž došlo dne 2.7.2013, a toliko vycházela ze sdělení ČSOB, a.s. ze dne 12.9.2013, z něhož vyplývá, že dispoziční právo k účtu kromě majitelky účtu (F. H.) paní V. M., tj. žalobkyně. Otázkou však zůstává, na jak formulovaný dotaz ČSOB, a.s. odpovídala, neboť žádost o sdělení informací v zaslaném dávkovém spisu jmenovaného není založena, jelikož správně formulovaným dotazem by se žalovaná dozvěděla rozhodné skutečnosti obsažené ve sdělení ze dne 22.5.2014 adresovaném žalobkyni již dne 12.9.2013 a nedošlo by tedy k vydání rozhodnutí ze dne 12.3.2014 a poté i rozhodnutí ze dne 26.3.2014 a tím k nepochybnému stresu žalobkyně, že má vrátit ČSSZ požadovanou finanční částku, i když její dispoziční právo k předmětnému účtu zaniklo dnem úmrtí majitele účtu, kteréžto prokazování jí zabralo nepochybně mnohem více času a námahy než by zabralo žalované.

Napadené rozhodnutí žalované není tedy zejména v souladu s obsahem § 3 *zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění*, dle něhož postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.

Soud proto z uvedených důvodů napadené rozhodnutí žalované ze dne 26.3.2014 i jemu předcházející rozhodnutí ze dne 12.3.2014 zrušil pro zjištěné vady řízení shora uvedené, tedy proto, že skutkový stav, který vzala žalovaná za základ napadeného rozhodnutí vyžaduje zásadní doplnění a došlo i k podstatnému porušení ustanovení o řízení před správním orgánem nezjištěním řádného stavu věci (§ 76 odst. 1 písm. b), c) a § 78 odst. 1 věta první, odst. 3, 4 s.ř.s.), a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (výrok I. rozsudku). Pro další potřebu žalované soud pořídil dle žalobkyni předloženého originálu ověřenou kopii shora citovaného sdělení ČSOB, a.s. 22.5.2014, která bude zaslána společně s dávkovým spisem zemřelého F. H.

Žalovaná v této věci nejprve velice pečlivě zváží další postup i v rámci tzv. dobré správy (§ 2-8 *správního řádu*) a bude písemně informovat žalobkyni o dalším postupu, nevydá-li žádné rozhodnutí po řádném zhodnocení všech rozhodných skutečností v této věci, neboť za zjištěného stavu nelze vůči žalobkyni uplatnit ustanovení § 64 odst. 5 *zákona*, čímž bude realizovat rozsudek zdejšího soudu sp. zn. 16Ad 23/2014 ze dne 9.10.2014. Právním názorem soudu je žalovaná vázána (§ 78 odst. 5 s.ř.s.), přičemž dle § 75 odst. 1 s.ř.s. při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, tj. k datu 26.3.2014.

O náhradě nákladů řízení (výrok II. rozsudku) bylo rozhodnuto dle § 60 odst. 1 s.ř.s. věta první, podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně mající úspěch ve věci však nepožadovala náklady tohoto řízení před soudem.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení ve dvou písemných vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty

k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Plzni dne 9. října 2014

JUDr. Alena Hocká
samosoudkyně